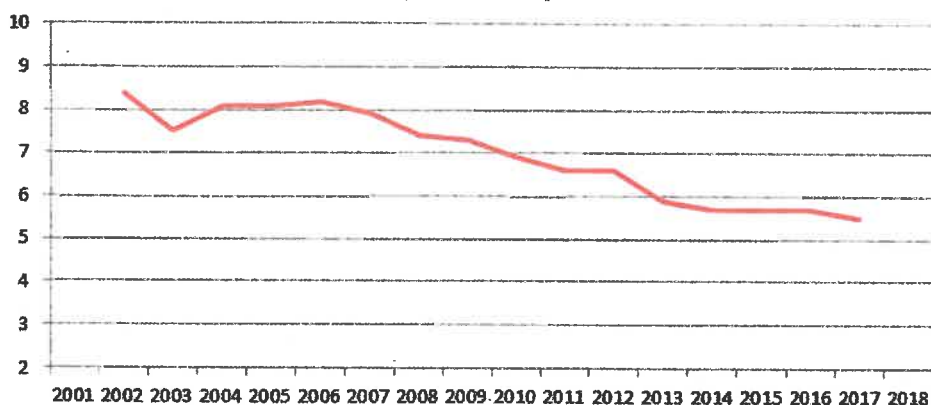

**Procent dødfødte kalve i økologiske malkekvægsbesætninger
(2003-2017)**

Dødfødte kalve i økologiske malkekvægsbesætninger i perioden 2002-2017.

Antallet af dødfødte øko-kalve falder støt

Tjekliste: Andelen af dødfødte økologiske kalve er faldet pænt gennem de sidste 15 år, men en del besætninger har stadig plads til forbedringer. En ny tjekliste viser hvordan.

Konklusion

Der er sket et markant fald i andelen af dødfødte økologiske kalve, som nu ligger på 5,5 procent. Tidligere var niveauet over 8 procent. Forklaringen på det generelle fald kan være valg af genetik med gode fødsels- og kælvningsindekser, bedre og større økologiske kælvkvier, bedre kælvningsmanagement og bedre fodring af de højdrægtige køer og kvier. 30 procent af de økologiske besætninger mister dog fortsat over 7,5 procent af kalvene i fødslen.

Af Specialkonsulent
Finn Strudsholm,
Økologi Innovation, Seges

Andelen af dødfødte økologiske kalve svinger meget mellem besætninger, og 30 procent af de økologiske besætninger mister 7,5 procent eller flere af kalvene i fødslen, og det er for højt og højere, end det behøver at være. Det viser den generelle udvikling de seneste 15 år, hvor det i gennemsnit for alle besætninger er lykkedes at sæn-

ke andelen af dødfødte kalve fra over 8 procent til nu kun 5,5 procent.

Flot statistik

Udviklingen i andelen af dødfødte økologiske kalve siden 2002 er vist i figur 1. Den fine udvikling bidrager til at afhjælpe en af 'økologiens ømme tæer', da netop døde kalve tit kommer i fokus, når snakken falder på sundhed og velfærd i økologiske malkekvægsbesætninger.

Vi har ikke en sikker statistik, som forklarer den positive udvikling i figuren, men det er sandsynligvis en kombination af flere faktorer. På den avlsmæssige front er der sket en god udvikling i retning af tyrevalg og genetik med bedre indekser for kælvningsevne og fødsel. Sandsynligvis er der også sket forbedringer indenfor fodring og management. Det kan være større og bedre kælvkvier, bedre mineralforsyning til de højdrægtige, bedre goldkofodring generelt og mere fokus på opstaldning og opsyn før og omkring kælvning.

Flest kalve dør ved førstekalvs kælvninger

Hos de økologiske køer er dødeligheden cirka dobbelt så høj ved kviekælvninger end hos ældre køer. RYKs data for det sidste år viser, at dødeligheden ved kviekælvninger er 7,9 procent i gennemsnit mod 4,1 hos andengangs kælvkvier og ældre.

Der er også stor forskel mellem racer, og andelen af dødfødte kalve ligger med 9,4 procent

højest hos førstekalvs Jersey, mens den er 8,1 og 5,5 procent hos DH og RDM. Hos køerne er den tilsvarende andel dødfødte kalve hos Jersey, DH og RDM på 4,7, 4,3 og 3,1.

Opgjort på kalvens køn er dødeligheden 5,9 procent hos tyrekalve, og kun 4,1 procent når kalven er en kvie.

Tjekliste vender alle sten

Som regel kan det være svært at finde en enkelt årsag til for mange dødfødte kalve, og tit vil det være et samspil af flere faktorer, som gør udslaget. Det er derfor en fordel at bruge en tjekliste/ spørgeguide, som bringer bevidstheden hele vejen rundt i afklaringen af, hvor der kan være gode justeringer på den enkelte bedrift. Et eksempel på en tjekliste, som bringer dig hele vejen rundt til alle betydende faktorer, er vist i tabel 1. Listen er lavet af Seges sammen med en gruppe DLBR-økologikonsulenter.

Du kan også finde en mere detaljeret version af tjeklisten på www.landbrugsinfo.dk. Søg

Hans Henrik Hildebrand er gået den modsatte vej af de fleste andre yngre landmænd. I stedet for at udvide har han indskrænket besætningen til 70 køer og udliciteret kvierne. Det har han gjort for at få mere tid til konen og de mindre børn. Resultatet på bundlinjen er ikke blevet ringere. Nyfødt kalv.

Fakta

- Antal økologiske kælvninger er cirka 74 tusinde pr. år, og af dem resulterer 5,5 procent i en dødfødt kalv. Andelen af dødfødte kalve er 7,9 procent ved førstekalvs kælvninger mod 4,1 procent, når moderen er en ældre ko. Dødfødte tyrekalve ligger på 5,9 procent mod 4,1 hos kviekalve. Der dør flest nyfødte kalve hos Jersey og færrest hos RDM.

på 'dødfødte kalve + økologi' og den dukker frem. Du kan eventuelt diskutere tjeklisten med din rådgiver, hvis du har 'færre dødfødte kalve' som et indsatsområde på din bedrift.

Opfølgning altid vigtig

Det er altid vigtigt at følge nøgletallene for antal dødfødte kalve i DMS eller via løbende udskrifter. Det betyder, at du hele tiden kender besætningens niveau, og du kan få øje på, om der dannes sig et mønster. Men det er svært at huske den enkelte dødfødte kalv i en statistik med data fra mange måneder og måske flere hundrede kælvninger. Så, når der er meldt en dødfødt kalv til DAKA, er det derfor altid en god rutine at evaluere og diskutere, om noget kunne være gjort anderledes omkring den aktuelle kælvning, der gik skævt.

Tjekliste som inspiration til justeringer, der giver færre dødfødte kalve.

Temu	Fokuspunkter og spørgsmål
Avlsmæssige forhold	Kælvningsevne Fødselsindeks Egen tyr
Staldforhold og gruppeopdeling	Opstaldning frem mod kælvning Kælvningsboks Gruppeskift
Mineral- og vitaminforsyning	Særlig blanding til goldkøer Mineraler til kælvkvier Selen til kvier på græs
Fodring i højdrægtighed	Foderplan til goldkøer/kælvkvier Energiniveau Fodring i forhold til huld
Størrelse, alder og huld hos kælvkvier	Alder og størrelse ved kælvning Spredning på kælvkvier Introduktion til malkekøer
Management omkring kælvning	Overvågning Hygiejne Procedure for kælvningshjælp
TID, rutiner og ansvar	Aftaler og rutiner for kælvkvier og kvier Opfølgning på dødfødte kalve Tid til overvågning